

SEMINARAS VILNIUJE – ITIN SĖKMINGAS

LIETUVOJE ORGANIZUOTAS SEMINARAS „PANAUDOTO BRANDUOLINIO KURO IR RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIKŲ TVARKYMAS“ – ITIN SĖKMINGAS

Europos akademijų mokslinė patariamoji taryba (angl. European Academies Science Advisory Council – EASAC) ir Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras (angl. Joint Research Center – JRC) bendrai organizavo seminarų ciklą, kurio teminį pagrindą sudarė jų bendrai parengta ir 2014 m. rugsėjį paskelbta ataskaita „Panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymas“. Paskutinis susitikimas įvyko birželio 19 d., Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijoje. Į seminarą atvyko 39 dalyviai, tarp jų ir atstovai iš Lietuvos energetikos instituto.

Seminarų metu buvo siekiama neformaliai aptarti Komisijos ataskaitos išvadas su nacionalinės politikos formuotojais, atitinkamomis nacionalinėmis organizacijomis, taip pat nepriklausomais akademinio pasaulio ekspertais ir ekspertais iš Europos Komisijos.

Susitikimo metu EASAC istoriją, struktūrą, tikslus ir darbus dalyviams pristatė EASAC Energetikos programos direktorius Williamas Gillettas.

Su branduoline energetika susijusias veiklas Lietuvoje seminaro dalyviams pristatė prof. Eugenijus Ušpuras (LEI). E. Ušpuras prisidėjo rengiant bendrą EASAC ir JRC ataskaitą kaip ekspertų grupės narys.

Seminaro metu kviestinius pasisakymus skaitė Lietuvos energetikos instituto Branduolinės inžinerijos problemų laboratorijos, Fizinių

ir technologijos mokslų centro (FTMC), Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros (RATA), ir Ignalinos atominės elektrinės Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tarnybos atstovai.

Seminaro ir pertraukų metu vyko aktyvios diskusijos. Atskiro paminėjimo verta diskusija įvykusi po Seimo narės Viktorijos Čmilytės-Nielsen pateiktų klausimų, į kuriuos atsakė susirinkusieji JRC ir nacionaliniai ekspertai.

Europos akademijų mokslinės patariamosios tarybos išplatintame pranešime apie Lietuvoje vykusį seminarą EASAC Energetikos programos direktorius Williamas Gillettas atsiliepia kaip apie itin sėkmingą.

VIEŠNAGĖ JAPONIJOJE

2015.10.07

LEI DARBUOTOJO DR. TADO KALIATKOS APSILANKYMAS PAS TSURUGOS (JAPONIJA) MIESTO MERĄ

Spaliu 7 d. įvyko susitikimas su Tsurugos miesto meru, kuriame dalyvavo ir instituto darbuotojas dr. Tadas Kaliatka. Šis susitikimas turėjo du pagrindinius tikslus. Pirmasis – pristatyti Tsurugos miesto merui užsienio (2 Malaizijos, 2 Bangladešo, 1 Indonezijos, 1 Šri Lankos ir 1 Lietuvos) studentus/mokslininkus besilankančius šiame mieste. Visi užsieniečiai buvo pristatyti vieno iš RINE (Research Institute of Nuclear Engineering, University of Fukui) profesorių. Antrasis – Dr. Tadas Kaliatka perskaitė parengtą kalbą ir sveikinimą, įteikė Kauno mero p. Visvaldo Matijošaičio mandagumo raštą bei asmeniškai (su vertėju) kalbėjo su Tsurugos miesto meru.

SVEČIAI IŠ AZERBAIDŽANO

2015.10.21

AZERBAIDŽANO EKONOMIKOS IR PRAMONĖS MINISTERIJOS ATSTOVŲ VIZITAS LEI

Lietuvos energetikos institute, spalio 21 d., apsilankė Azerbaidžano Ekonomikos ir pramonės ministerijos, Baku verslo kvalifikacijos tobulinimo centro atstovų delegacija (V. Bakhishov; F. A. Akhundov, R. T. Novruzov). Azerbaidžano atstovai atvyko pagal TAIEK programą, norėdami susipažinti su slėnio SANTAKA veiklomis ir pasiekti, ypač su verslo bendradarbiavimo su mokslo atstovais ir technologijų perdavimo bei komercializavimo aspektais. Santakos slėnį kuria Kauno technologijos universitetas, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ir Lietuvos energetikos institutas. Vizito metu svečiai taip pat buvo supažindinti su Nacionalinio atviros prieigos Ateities energetikos technologijų mokslo centro, įkurto Lietuvos energetikos institute, infrastruktūra.

LEI MOKSLO TARYBOS POSĖDIS

2015.10.08

2015 M. SPALIO 8 D. VYKUSIO LIETUVOS ENERGETIKOS INSTITUTO MOKSLO TARYBOS POSĖDŽIO APŽVALGA

Spalio 8 d. įvykusio Lietuvos energetikos instituto atstovų Mokslo taryboje susirinkimo tikslas – aptarti MOSTA (Mokslo ir studijų analizės ir stebėsenos centras) instituto įvertinime pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame numatomi veiksmai instituto veiklai bei rodikliams gerinti ir tinkamai pasirengti būsimiems instituto vertinimams.

Išanalizavus MOSTA ekspertų pastabas ankstesnio susirinkimo metu, nutarta siekti didinti LEI tyrėjų publikacijų skaičių prestižiniuose mokslo žurnaluose, plėsti bendradarbiavimą su užsienio partneriais, rengiant bendras publikacijas, inicijuojant naujus tarptautinius projektus, didinant ilgalaikių

atvykstančių ir išvykstančių tyrėjų tarptautinių vizitų skaičių, gerinti doktorantūros veiklos rezultatus ir pan.

Mokslo tarybos nariai pritarė parengtam MOSTA rekomendacijų įgyvendinimo planui, pasiūlė jį įforminti kaip dokumentą, numatyti atlikimo terminus, atsakingus asmenis,

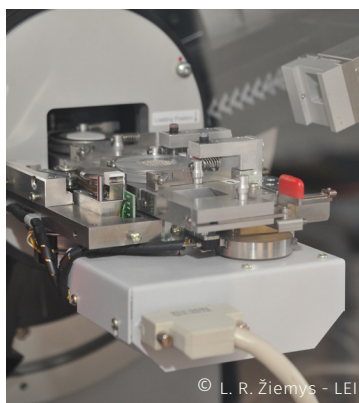
finansinius resursus bei vykdyti nuolatinę stebėseną.

Posėdžio metu taip pat aptarti intelektualinės nuosavybės nuostatai, aptartos leidybos aktualijos, tarybos nutarimu patvirtinti naujai priimtų doktorantų moksliniai vadovai, aptarti kiti einamieji klausimai.

LEI PRIEŽIŪROS TARYBOS POSĖDIS

2015.10.26

Spalio 26 d. įvyko naujai suformuotos instituto Priežiūros tarybos posėdis. Posėdžio metu patvirtintas priežiūros tarybos reglamentas, išrinktas Priežiūros tarybos pirmininkas – juo tapo prof. Juozas Augutis (Vytauto Didžiojo universitetas) – bei Priežiūros tarybos pirmininko pavaduotojas – Daumantas Kerežis (LR Energetikos ministerija).

PROJEKTO „BRILLIANT“ WP3 SUSITIKIMAS

2015.10.21-22

2015 M. SPALIO 21-22 D. VYKO H2020 PROJEKTO „BRILLIANT“ 3-IOJO DARBO PAKETO PARTNERIŲ SUSITIKIMAS

Lietuvos energetikos institute š. m. spalio 21-22 d. vyko projekto „Baltijos regiono iniciatyva dėl ilgalaikių inovatyvių branduolinių technologijų“ (angl. Baltic Region Initiative for Long Lasting Innovative Nuclear Technologies, BRILLIANT) 3-iojo darbo paketo partnerių susitikimas, kurio metu buvo aptarta darbų eiga.

Pagrindinis BRILLIANT projekto tikslas – nustatyti kliūtis trukdančias branduolinės energetikos plėtrai Baltijos jūros regiono valstybėse ir parengti rekomendacijas joms pašalinti.

Projektą koordinuoja Lietuvos energetikos institutas. Projekto partneriai – penkių Baltijos jūros regiono šalių institucijos:

Fizinių ir technologijos mokslų centras (FTMC), UAB „VAE SPB“, Nacionalinis branduolinių tyrimų centras (Lenkija), Latvijos universitetas, Tartu universitetas (Estija) ir Karališkasis technologijos institutas (Švedija).

PRADĖTAS PROJEKTAS „FASTNET“

2015.10.01

2015 M. SPALIO 1 D. PRASIDĖJO TARPTAUTINIS PROGRAMOS „HORIZONTAS 2020“
PROJEKTAS „FAST NUCLEAR EMERGENCY TOOLS“

Spalį prasidėjo ES bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ projektas FASTNET (angl. FAST Nuclear Emergency Tools). Šio projekto tikslas – sukurti metodiką, kuri apimtų avarinį radioaktyvių medžiagų nuotėkio įvertinimo ir avarinės parengties planavimo klausimus.

Siekiant apsaugoti gyventojus ir aplinką nuo žalingo radiacijos poveikio įvykus avarijai atominėje elektrinėje yra sudaromi avarinės parengties planai, kuriuose numatyta kada ir kokių priemonių turi būti imtasi. Tokius planus turi kiekviena valstybė, eksploatuojanti branduolines jėgaines. Patirtis rodo, kad radioaktyvių medžiagų pernaša atmosferoje nėra apribota valstybių sienomis, todėl būtinas tarpvalstybinis bendradarbiavimas, bei įvykių vertinimo harmonizavimas.

Šį ketverių metų trukmės projektą koordinuoja Prancūzijos organizacija IRSN (Institut de Radioprotection et de Sûreté Nucleaire).

Projektą įgyvendina 22 organizacijos, tarp kurių ne tik Europos mokslinių tyrimų institutai, bet ir tokios organizacijos kaip Tarptautinė atominės energetikos agentūra (TATENA), JAV branduolinės saugos komisija (USNRC), Kanados branduolinės saugos komisija (CNSC), Rusijos Mokslinis ir inžinerinis centras branduolinei ir radiacinei saugai (SEC NRS).

Lietuvos energetikos instituto Branduolinių įrenginių saugos laboratorijos mokslininkai daugiausiai prisidės 1-oje darbo užduotyje „Duomenų bazės sukūrimas“, apdorodami ir klasifikuodami informaciją apie avarines situacijas įvairių šalių branduolinėse jėgainėse bei sudarydami parametrų, būdingų parinktom avarijų grupėms, duomenų bazę.

Informacija apie projektą EK portale Cordis:
<http://url.lei.lt/c-fastnet>

PROJEKTAS „SMARTGAS BALTIC“

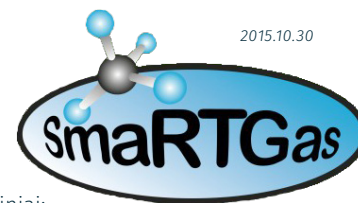
2015 M. SPALIO 30 D. MALMĖJE (ŠVEDIJA) ĮVYKO „SMARTGAS BALTIC“ PROJEKTO SEMINARAS

Biometas, išgaunamas iš medienos biomasės ar atliekų termocheminės konversijos būdu, gali būti įvairiai pritaikomas jo sunaudojimui Baltijos jūros regione. Termocheminės konversijos procesas leidžia panaudoti vietinės kilmės žemos kokybės išteklius bei atliekas, jas paverčiant atsinaujinančiu aukštos kokybės ir mažesnių CO₂ emisijų kuru transportui. Biometano išgavimas termocheminės konversijos būdu yra vienas efektyvesnių būdų, lyginant su kitomis antros kartos biokuro rūšimis, be to, išgautą biometaną galima lengvai transportuoti panaudojant jau esamus natūralių gamtinių dujų vamzdynus ar suslegiant.

Dyzelinio kuro ar benzino pakeitimas biometanu turi daugelį privalumų, pvz.: mažesnė oro tarša, žemesnės šiltnamio efekto sukeliančių dujų emisijos, tiekimo saugumas, prisidėjimas prie regionų plėtros ir naujų darbo vietų sukūrimas.

Projekto SmARtGas tikslas – ištirti inovacijų klasterio sukūrimo galimybes iš šalių, užsiimančių nedidelio kiekio biometano gavyba iš biomasės ir atliekų naudojant metanavimo ir dujinimo technologijas, ir, su partnerių pagalba, plėtoti pietinio Švedijos regiono Scania potencialą tapti nedidelio masto biometano gamybos lydere Švedijoje.

Spalio 29 d. dr. Tomasz Golec, Janina Ilmurzynska, dr. Ūlo Kask, dr. Siim Link, dr. Andrius Tamošiūnas (LEI), dr. Nerijus Striūgas (LEI) ir dr. Jörgen Held susitiko ir aptarė bendradarbiavimo su Estija, Lietuva, Lenkija ir Švedija galimybes.

2015.10.30

Pagrindiniai seminaro teiginiai:

- Pastebima stipri nuolatinė technologijų plėtra mažos apimties dujinimo ir metanavimo srityje;
- Technologijų teikėjai kuria demo arba komercines jėgaines, kurių galingumas (~ 5-10 MWth) gerai suderintas su SmARtGas iniciatyva;
- Baltijos jūros regione yra didelis susidomėjimas biometano, kaip atsinaujinančio kuro, panaudojimu;
- Europos biodujų asociacija propaguoja biometano gamybą, kai šis išgaunamas biocheminės arba termocheminės biomasės konversijos būdu, taip pat vadovaujantis sąvoka „energija į dujas“ (tuo atveju kai anglies šaltinis laikomas atsinaujinančiu). Kadangi akivaizdu, jog yra priemonių palaikančių atsinaujinančias alternatyvas poreikis, svarbu „šviesti“ tokius sprendimų priėmėjus, kaip Europos Komisija, taip pat ir visuomenę apie biometano, kaip kuro, pranašumus. Čia Europos biodujų asociacija vaidina pagrindinį „biometano balso Europoje“ vaidmenį.

Lietuvos energetikos institutas suinteresuotas galimybe prisijungti prie SmARtGas inovacijų klasterio, kur LEI mokslininkai galėtų pritaikyti sukauptą kompetenciją ir sukurtą inovatyvią dujinimo technologiją.

DANIJOS BENDROVĖS „MM COMPOSITE“ ATSTOVŲ VIZITAS LEI

2015.10.06

2015 M. SPALIO 6 D. LEI LANKĖSI DANIJOS BENDROVĖS, GAMINANČIOS AUKŠTOS KOKYBĖS KOMPOZITINĖS MEDŽIAGOS VĖJO TURBINOMS, ATSTOVAI

Lietuvos energetikos institute spalio 6 d. lankėsi Danijos bendrovės „MM Composite“ atstovai. „MM Composite“ yra pirmaujanti pasaulinė aukštos kokybės kompozitinių medžiagų gamintoja, kurios pagrindinė gamybos specializacija yra komponentai naudojami vėjo turbinų gamyboje. „MM Composite“ ilgą laiką glaudžiai bendradarbiauja su kompanija „Siemens Wind Power“, kuri yra žinoma dėl savo inovatyvių produktų ir itin aukštų kokybės standartų.

Danijos kompanija Lietuvoje ieško bendradarbiavimo partnerių – tarpinių tiekėjų, kurie jų gaminiams vėjo turbinų srityje galėtų tiekti komponentus, pasižyminčius aukšta kokybe ir būtų pristatomi laiku. Potencialūs bendradarbiavimo partneriai galėtų būti kompozitinių medžiagų pramonės, ar statybos arba mašinų pramonės atstovai, taip pat įmonės, galinčios gaminti iš sustiprinto termoplastiko.

KITI VIZITAI LEI

HITACHI KOMPAIJOS ATSTOVŲ VIZITAS INSTITUTE 2015.10.05

Spalio 5 d. Lietuvos energetikos institute sveičiavo kompanijos HITACHI atstovai.

VOKIETIJOS AMBASADOS LIETUVOJE ATSTOVO VIZITAS 2015.10.02

Michael Morgenstern Vokietijos Federacinės Respublikos ambasados nuolatinio ambasadorės pavaduotojo vizitas Lietuvos energetikos institute.

BEA PRANEŠIMAS

2015.10.08

EUROPOS PRAMONĖS GRUPĖ „FORATOM“ RAGINA EUROPOS KOMISIJĄ PLANUOTI 100 NAUJŲ REAKTORIŲ PER ARTIMIAUSIUS 35 METUS

Europa turi bent išlaikyti esamą branduolinių elektrinių generuojamą galią iki ir po 2050 metų, o tam reikia paleisti per 100 branduolinių reaktorių per ateinančius 35 metus, vertina Briuselyje įsikūrusi pramonės grupė FORATOM.

100 naujų branduolinių elektrinių blokų eksploatacija užtikrintų 122 GW (gigavatų) galią nuo 2025 iki 2045 metų. Foratom teigia, jog galime tikėtis, kad 2050 metais bent 14 ES valstybių narių eksploatuos branduolines elektrines. Šiuo metu Europos Sąjungoje yra 130 komerciškai eksploatuojamų branduolinių reaktorių 14-oje ES valstybių narių. Finansų krizė, Fukušimos branduolinės elektrinės avarija, įtampa Ukrainoje ir visi kiti įvykiai padarė įtakos visam energetikos bei branduoliniam sektoriams. Nepaisant to, susidomėjimas branduoline energija auga ir šiuo metu visame pasaulyje statomi 67 reaktoriai – daugiau nei bet kada nors buvo statoma.

Foratom taip pat ragina Europos Komisiją energetikos politikoje laikytis „neutralaus požiūrio technologijų atžvilgiu“, kuris skatintų investicijas į visas mažų anglies dvideginio išmetimų technologijas, tarp jų ir branduolinę energiją, ir užtikrinti stabilų reguliavimo ir investavimo sistemą.

„Turėtų nebūti jokios diskriminacijos tarp mažų anglies dvideginio išmetimų technologijų ir turi būti atsižvelgiama į visus sistemos kaštus“ (red. nes atsinaujinančių energetikos išteklių elektrinės dažnai diegiamos neskaičiuojant visų sistemos kaštų), sakė Foratom.

Lietuvos branduolinės energetikos asociacijos (BEA) prezidentas prof., habil. dr. Eugenijus Ušpuras

HABIL. DR. ANTANO PEDIŠIAUS JUBILIEJINIAI SKAITYMAI

2015.10.16

2015 m. spalio 16 d. vyko habil dr. Antano Pedišiaus jubiliejinė paskaita. Susirinkusiame gausiame ilgamečių kolegų, draugų ir artimųjų rate, septyniadešimt penktojo jubiliejaus proga, buvo pristatyta gerb. A. Pedišiaus biografija, mokslinė veikla, ryškiausios darbo institute akimirkos.

© L. R. Žiemys - LEI

MOKSLEIVIŲ IR STUDENTŲ VIZITAI LEI

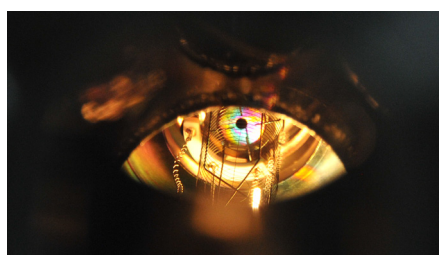
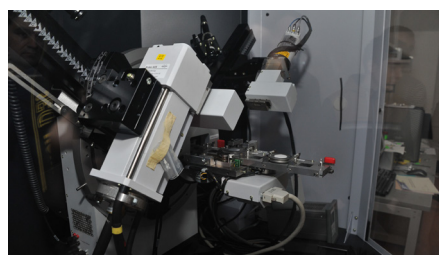
SPALĮ SULAUKĖME BŪRIO JAUNŲJŲ LANKYTOJŲ

© L. R. Žiemys - LEI

Vilniaus Jėzuitų gimnazijos mokinių ir mainų programos mokytojų vizito institute akimirkos.

Rudenį sulaukėme gausaus jaunųjų lankytojų būrio. Spalio 9 d. institutą aplankė Vilniaus Jėzuitų gimnazijos mokiniai ir mainų programos mokytojai, o spalio 21 d. Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos studentai. Moksleiviams ir studentams pristatytas institutas, organizuoti užsiėmimai ir demonstracijos, moksleiviai supažindinti su Nacionalinio atviros prieigos ateities energetikos technologijų mokslo centro infrastruktūra.

Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos studentų vizito institute akimirkos.